

مرکز مجرب از امام صادق علیه السلام

سیوطی

جلسه (۱۱۷) ۱۳

استاد: وافی یزدی

موضوع: حروف جر

معانی حروف جر:

«مذ» و «منذ» در سه صورت اسم هستند:

اول: اگر رفع بدهند: ما رأیته مذ یومان.

دوم: اگر بعد از آنها فعل بیاید: جئت مذ دعا.

سوم: اگر بعد از آنها جمله اسمیه بیاید: ما زلت أبغی المال مذ أنا یافع.

نکته ۱: «مذ» و «منذ» در زمان ماضی، به معنای اول مدت و در غیر ماضی به معنای جمیع مدت هستند که در

این صورت، آنها مبتدا و مابعدشان خبر است؛ که البته اقوال دیگری نیز در این زمینه وجود دارد.

اگر «مذ» و «منذ» مابعد خود را جر بدهند:

اگر جمله ماضی باشد: آنها به معنای «من» ابتدائی هستند.

اگر جمله در زمان حال باشد: آنها معنای ظرفیت می دهند.

نکته ۲: بعد از حروف «من»، «عن» و «باء»، لفظ «ما» می آید ولی حروف جر را از عملشان باز نمی دارد: ممّا

خطیئاتهم - عمّا قلیل - فبما نقضهم.

نکته ۳: گاهی «ما»، بعد از حروف «ربّ» و «کاف» می آید و این حروف را از عمل بازمی دارد و باعث می شود که

آنها بر جمله وارد شوند: ربّما أوفیت - کما سیف عمرو.

در بیان زان امام صادق علیه السلام

اما گاهی، با وجود اضافه شدن «ما»، این حروف از عمل ملغی نمی‌شوند: ماویّ یا ربّتما غارِ - كما النَّاسِ مجرومٌ علیه و جارم.

نکته ۴: گاهی «ربّ» با اینکه حذف شده است اما عمل جر خود را انجام می‌دهد در موارد زیر:

- ۱- بعد از «بل»: بل بلدٍ ملؤ الفجاج قتمه (تقدیر: بل ربّ بلدٍ...).
- ۲- بعد از «فاء»: فمثلک حبلی قد طرقت و مرضع (تقدیر: فرّب مثلک...).
- ۳- بعد از واو: ولیلٍ کموج البحر (تقدیر: وربّ لیلٍ...).

نکته ۵: گاهی برخی حروف جر دیگر نیز با اینکه حذف شده‌اند اما عمل خود را انجام می‌دهند که موارد آن سماعی است.